

باسمه تعالی

مربیان

در صف مقدم

جهاد کبیر

مر بیان در صف مقدم

جهاد کبیر

حضرت امام خامنه‌ای در تاریخ ۹۵/۳/۱۴ پنج شاخصه اصلی و مهم انقلابی‌گری را موارد زیر بر شمرده و فرمودند: «این پنج شاخص اگر در کسی وجود داشته باشد، قطعاً انقلابی است؛ حالا درجات انقلابی بودن ... مختلف است.»

۱- پایبندی به مبانی و ارزش‌های اساسی انقلاب.

۲- هدف‌گیری آرمان‌های انقلاب و همّت بلند برای رسیدن به آن‌ها.

۳- پایبندی به استقلال همه‌جانبه‌ی کشور.

۴- حساسیت در برابر دشمن و کار دشمن و نقشه‌ی دشمن و عدم تبعیت از او.

۵- تقوای دینی و سیاسی که این بسیار مهم است.

ایشان درباره‌ی شاخص چهارم فرمودند:

«باید دشمن را شناخت، نقشه‌ی او را فهمید و از تبعیت دشمن سر باز زد ...

که قرآن این عدم تبعیت را "جهاد کبیر" نام نهاده است.»

ایشان همچنین در تاریخ ۹۵/۳/۳ در سخنان مبسوطی در این باره فرمودند:

[امروز] جنگ نظامی مطرح نیست؛ امروز برای کشور ما جنگ نظامی سنتی

و متعارف احتمال بسیار بسیار ضعیفی است لکن جهاد باقی است؛ جهاد یک

چیز دیگر است. جهاد فقط به معنای قتال نیست، فقط به معنای جنگ نظامی

نیست؛ جهاد یک معنای بسیار وسیع‌تری دارد. در بین جهادهای جهادی هست که خدای متعال در قرآن آن را «جهاد کبیر» نام نهاده: «و جَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا» در سوره‌ی مبارکه‌ی فرقان است (آیه ۵۲)؛ «بِه» یعنی به قرآن، «جَاهِدْهُمْ بِهِ» یعنی به وسیله‌ی قرآن با آنها جهاد کن؛ جِهَادًا كَبِيرًا. این آیه در مکه نازل شده. درست توجه کنند جوان‌های عزیز! در مکه جنگ نظامی مطرح نبود؛ پیغمبر و مسلمان‌ها مأمور به جنگ نظامی نبودند، کاری که آنها می‌کردند کار دیگری بود؛ همان کار دیگر است که خدای متعال در این آیه‌ی شریفه می‌گوید: «و جَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا. آن کار دیگر چیست؟ آن کار دیگر، ایستادگی و مقاومت و عدم تبعیت [است].] فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ جَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا؛ از مشرکین اطاعت نکن. اطاعت نکردن از کفار همان چیزی است که خدای متعال به آن گفته جهاد کبیر. این تقسیم‌بندی غیر از تقسیم‌بندی جهاد اکبر و جهاد اصغر است: جهاد اکبر که از همه سخت‌تر است، جهاد با نفس است، همان چیزی است که هویت ما را، باطن ما را حفظ می‌کند؛ جهاد اصغر، مجاهدت با دشمن است، منتها در بین جهاد اصغر یک جهاد هست که خدای متعال آن را «جهاد کبیر» نام نهاده که آن همین است. «جهاد کبیر» یعنی چه؟ یعنی اطاعت نکردن از دشمن، از کافر؛ از خصمی که در میدان مبارزه‌ی با تو قرار گرفته اطاعت نکن. اطاعت یعنی چه؟ یعنی تبعیت؛ تبعیت نکن. تبعیت نکردن در کجا؟ در میدان‌های مختلف؛ تبعیت در میدان سیاست، در میدان اقتصاد، در میدان فرهنگ، در میدان هنر. در میدان‌های مختلف از دشمن تبعیت نکن؛ این شد «جهاد کبیر»

ایشان سپس در این باره افزودند:

این تبعیت نکردن آن قدر مهم است که خدای متعال پیغمبر خود را مکرر به آن توصیه می‌کند. آیه‌ی تکان‌دهنده‌ی اوّل سوره‌ی مبارکه‌ی احزاب: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ * یٰۤاَیُّهَا النَّبِیُّ اَتَّقِ اللّٰهَ وَ لَا تُطِعِ الْکٰفِرِیْنَ؛ [می‌فرماید] «اَتَّقِ اللّٰهَ وَ لَا تُطِعِ الْکٰفِرِیْنَ»! پیغمبر! تقوا داشته باش و از کافران تبعیت نکن؛ اِنَّ اللّٰهَ کَانَ عَلِیْمًا حَکِیْمًا، ما می‌دانیم مشکلات تو را، ما می‌دانیم فشارهایی که بر تو وارد می‌کنند تا تو را وادار به تبعیت کنند - تهدید می‌کنند، تطمیع می‌کنند - اما شما مراقب امر و نهی الهی باش، اَتَّقِ اللّٰهَ، حواست جمع باشد. وَ لَا تُطِعِ الْکٰفِرِیْنَ؛ این اطاعت نکردن از کافرین، آن چیز بزرگ و مهمی است که خدای متعال با این لحن با پیغمبرش حرف می‌زند.

خب، اطاعت از کافرین نکن، پس چه کار کن؟ « وَ اَتَّبِعْ مَا یُوْحٰی اِلَیْکَ مِنْ رَّبِّکَ اِنَّ اللّٰهَ کَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرًا. [می‌فرماید]: یٰۤاَیُّهَا النَّبِیُّ اَتَّقِ اللّٰهَ وَ لَا تُطِعِ الْکٰفِرِیْنَ وَ الْمُنٰفِقِیْنَ اِنَّ اللّٰهَ کَانَ عَلِیْمًا حَکِیْمًا * وَ اَتَّبِعْ مَا یُوْحٰی اِلَیْکَ مِنْ رَّبِّکَ اِنَّ اللّٰهَ کَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرًا»؛ از آن‌ها تبعیت نکن؛ تو برنامه داری؛ تو برنامه‌ی کار داری، برنامه‌ی زندگی داری؛ وحی الهی تو را تنها نگذاشته است؛ قرآن در اختیار تو است، اسلام در اختیار تو است، برنامه‌ی اسلام در اختیار تو است؛ این راه را برو. ببینید این‌ها همه آیات اوّل سوره‌ی احزاب است؛ پشت سر هم؛ اوّل، اَتَّقِ اللّٰهَ وَ لَا تُطِعِ الْکٰفِرِیْنَ وَ الْمُنٰفِقِیْنَ؛ بعد، وَ اَتَّبِعْ مَا یُوْحٰی اِلَیْکَ مِنْ رَّبِّکَ پشت سر [آن]، جواب این سؤال است که خب، خطر وجود دارد، فشار می‌آورند؛ وَ تَوَكَّلْ عَلٰی اللّٰهِ وَ کَفٰی بِاللّٰهِ وَکِیْلًا؛ در مقابل همه‌ی این فشارها به خدا تکیه کن؛ به خدا تکیه کن. توکل معنایش این نیست که کار را رها کنی بنشینید تا خدا بیاید عوض شما کار را انجام بدهد؛ این نیست؛ توکل این است که شما راه بیفتید، عرق بریزید، تلاش کنید، آن وقت یقین داشته باشید که خدای متعال شما را کمک خواهد کرد؛ امروز مسئله‌ی جمهوری اسلامی این است.

ایشان همچنین به نکته مهم دیگری اشاره فرمودند:

این که گفتیم جوان‌های مؤمن و حزب‌اللّهی و انقلابی کارهای فرهنگی خودجوش را رها نکنند و دنبال نکنند، و همه‌ی دستگاه‌های فرهنگی کشور را دعوت کردیم و می‌کنیم که در این جهت حرکت کنند، این، بخش فرهنگی این عدم تبعیت است، این جهاد بزرگ است، جهاد کبیر است.

امام خامنه‌ای درباره‌ی خصوصیت این جهاد هم فرمودند:

این جهاد هوشمندی لازم دارد، این جهاد اخلاص لازم دارد. این جهاد مثل جهاد نظامی نیست که کسانی در آن جا بدرخشند و چه شهیدشان، چه زنده‌شان و چه جانبازشان مثل قهرمان نشان داده بشوند - که ماها افتخار می‌کنیم به این شهدا و این جانبازان و ایثارگران - این جهاد جهادی است که ممکن است کسی خیلی هم زحمت بکشد، اما چهره‌ی او را هیچ‌کس نشناسد؛ اخلاص لازم دارد این جهاد.

و درباره شرط مهم این جهاد فرمودند:

امروز این جهاد کبیر به میزان زیادی متوقف به تبیین است؛ تبیین، بیان کردن، روشن‌گری؛ امروز روشن‌گری لازم است. سعی کنید ذهن‌ها را با عمق‌یابی، به اعماق حقایق و مسائل برسانید.

حفظ شعارها هم از لوازم این جهاد کبیر است

یکی از کارهای بزرگ و [یکی] از بخش‌های بزرگ این جهاد عظیم - جهاد بزرگ - عبارت است از حفظ شعارهای انقلاب. شعارها هدف‌ها را نشان می‌دهند، شعارها راه را به ما نشان می‌دهند، شعارها مثل علامت‌هایی هستند که در راه می‌گذارند برای این که انسان راه را اشتباه نکند.

امام خامنه‌ای مد ظله‌العالی همچنین در توضیح آیه **فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ جَاهِدُهُمْ بِهٖ جِهَادًا كَبِيرًا** (فرقان/۵۲) فرمودند:

در تفاسیر گفته‌اند مراد از این ضمیر «به»، قرآن است، با این که حالا کلمه‌ی قرآن در عبارت نیامده است که ضمیر به آن برگردد لکن، هم مرحوم طبرسی در «مجمع‌البیان» [گفته است]، هم مرحوم علامه‌ی طباطبائی؛ مرحوم علامه‌ی طباطبائی می‌گویند سیاق کلام نشان می‌دهد که مراد از «به» یعنی «بالقرآن»؛ بنده هم آن جا همین را در سخنرانی گفتم؛ بعد که آمدم، به ذهنم رسید که یک وجه اوضعی در این جا وجود دارد که «فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ جَاهِدُهُمْ بِهٖ»، یعنی «بعدم الاطاعة»؛ عدم‌الاطاعة یعنی آن مصدری که فعل از آن انشقاق پیدا می‌کند] و مستتر در آن فعل است، «فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ جَاهِدُهُمْ بِهٖ»، یعنی به این عدم‌الاطاعة، جهاداً کبیراً؛ پس عدم‌الاطاعة شد جهاد کبیر؛ این معنا اقرب به ذهن است. ۹۵/۳/۶

علامه طبرسی در مجمع‌البیان ذیل آیه ۵۲ سوره فرقان که مورد نظر امام خامنه‌ای بود (جهاداً کبیراً) می‌نویسد:

«از آیه شریفه این درس بزرگ دریافت می‌شود که برترین و پرشکوه‌ترین جهادها و تلاش‌ها در پیشگاه خدا، جهاد علمی و فکری و فرهنگی است؛ جهاد کسانی است که با روشنگری خویش بافته‌ها و ساخته‌ها و شبهات بدان‌دیشان و گمراه گران را از اذهان و افکار می‌زدایند و مردم را با روح و جان دین خدا و هدف‌های بلند آن آشنا می‌سازند.»

علامه طباطبایی نیز در ذیل همین آیه می‌فرماید:

« این جمله متفرع است بر معنای آیه قبلی و ضمیر "به" به شهادت سیاق آیات، به قرآن برمی‌گردد و کلمه "مجاهده" و نیز "جهاد" به معنای جد و جهد و به کار بردن نهایت نیرو در دفع دشمن است؛ و چون گفتیم ضمیر به قرآن برمی‌گردد معنا این می‌شود که: با قرآن با دشمنان جهاد کن، یعنی قرآن را بر آنان بخوان و معارف و حقایق آن را بر ایشان بیان کن و حجت را بر ایشان تمام نما.»

بنابراین، جهاد کبیر، جهاد عملی، فکری و فرهنگی است.

نتیجه

همان‌طور که در خلال مطالب روشن شد جهاد کبیر (به معنای عدم اطاعت از مستکبران) دستوری الهی است که امروزه به آن نیاز بیشتری داریم و محور این جهاد، فکری و فرهنگی است. از طرفی این موضوعات نیاز به تبیین دارد و سلاح اصلی جبهه حق در این نبرد قرآن است.

با این مقدمات روشن است که در جبهه مقدم این نبرد مقدس مربیان عقیدتی سیاسی بسیج قرار دارند و برای خط شکنی نیاز به ژرف‌نگری در قرآن و آشنایی هر چه بیشتر با آن دارند تا بتوانند با این صلاح جهاد کبیر را به پیش ببرند و بر شعارهای انقلاب که همان شعارهای اسلام است پافشاری نمایند. پس یادگیری مفهومی قرآن و عمل به آن برای تشویق دیگران به این عمل برای مربیان عزیز از اولویت برخوردار است.

به نظر می‌رسد برای این مهم باید دوره‌های ویژه‌ای برای مربیان محترم در نظر گرفته شود یا این عزیزان خود به دنبال شرکت در محافل قرآنی علما و بزرگان دین باشند.